

Ministerie van Justitie en Veiligheid
De heer mr. F.B.J. Grapperhaus
Turfmarkt 147
Postbus 20301 2500 EH DEN HAAG

Doorkiesnummer
06-20979129
Inlichtingen bij
Mark Luijten
Ons kenmerk
V023-2021
Bijlage(n)
1

Datum 28 juli 2021
Onderwerp Doorontwikkeling incidentbestrijding gevaarlijke stoffen

Hooggeachte heer Grapperhaus,

Per brief d.d. 15 januari 2019 heeft het Veiligheidsberaad u verzocht om de veiligheidsregio's de ruimte te geven om de doorontwikkeling van IBGS verder vorm te geven, vooruitlopend op aanpassing van de regelgeving. In uw reactie d.d. 26 juli 2019 (kenmerk 2658439) geeft u aan in beginsel positief te staan tegenover deze doorontwikkeling.

Het ontwikkelen van het specialisme IBGS is één van de vier projecten, die vallen binnen het programma 'Grootschalig brandweeroptreden en Specialistisch optreden'. Aangezien het project destijds in een beginfase bevond, was in uw optiek meer duidelijkheid over de implicaties van de visie en de wijze waarop de verschillende elementen op landelijk, regionaal en landelijk zich met elkaar verhouden wenselijk. Daarbij is bestuurlijke informatievoorziening in de regio's met betrekking tot de opgedane ervaringen rondom incidentbestrijding met gevaarlijke stoffen van belang. Daarnaast stelde u als voorwaarde dat de besturen van de veiligheidsregio's een besluit nemen om tot omvorming van de regionale organisatie conform visie op IBGS over te gaan. Ook heeft u om een kwalitatieve evaluatie verzocht, met de vraag om deze uiterlijk 1 oktober 2019 op te leveren. In deze evaluatie moeten ook de meerjarencijfers van zowel de voorbereiding als de inzet bij incidenten met gevaarlijke stoffen meegenomen worden, om zo de effecten van deze visie duidelijk te maken.

Het Veiligheidsberaad heeft de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio gevraagd deze evaluatie uit te voeren. Inmiddels is deze evaluatie opgeleverd en is deze evaluatie bijgevoegd (bijlage a). Het opleveren van dit onderzoek heeft enige vertraging opgelopen, mede als gevolg van de coronacrisis. Graag uw begrip hiervoor.

Het evaluatierapport bevat de volgende elementen, te weten:

- > Analyse van historische incidentgegevens: een analyse van data van incidenten om inzicht te krijgen in het aantal en het soort IBGS-incidenten.
- > Kwalitatieve vergelijking: deze vergelijking is toegepast op een aantal relevante incidenten. Hierbij is bestudeerd wat de oude en de nieuwe inzetsystematiek is zodat een vergelijking kan worden gemaakt.

- > Implementatie: inzicht in stand van zaken met betrekking tot de implementatie van de visie op IBGS in alle veiligheidsregio's.
- > Bestuurlijke vaststelling: inzicht in aantal regio's dat de visie op IBGS bestuurlijk heeft behandeld en vastgesteld;
- > Relevante ontwikkelingen: aan het onderzoek is als vijfde element een beschouwing over relevante ontwikkelingen toegevoegd. Het betreft ontwikkelingen zoals de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's, die van invloed kunnen zijn en de samenwerking met diverse partners in het domein van crisisbeheersing.

Uit het onderzoek blijkt dat de veiligheidsregio's na vaststelling door de managementraad van de veiligheidsregio's in 2014 voortvarend te werk zijn gegaan met de implementatie van de visie op IBGS. Iedere veiligheidsregio heeft de visie op IBGS ter hand genomen en er is op een voor de veiligheidsregio passende wijze invulling aan gegeven. De visie op IBGS sluit aan op thema's als bovenregionale samenwerking en slagkracht, de multidisciplinaire invulling van incidentbestrijding alsook bij het onderwerp crisisbeheersing en het vormgeven van een netwerkorganisatie. Geconstateerd wordt, dat de doorontwikkeling op het gebied van IBGS heeft geleid tot een aantoonbare kwaliteitsverbetering. Met oog voor de benoemde ontwikkelingen dient de brandweer koers te houden op de door haar ingeslagen weg. Ten aanzien van bestuurlijke besluitvorming wordt geconcludeerd, dat twintig veiligheidsregio's de visie op IBGS bestuurlijk hebben behandeld; een vijftal veiligheidsregio's heeft die visie op IBGS niet bestuurlijk behandeld. Hier zijn diverse verklaringen voor (zie rapport, pagina 15).

Gezien de bevindingen en conclusies uit deze evaluatie wil ik u vragen de vigerende regelgeving hierop aan te passen, zodat de visie IBGS en de uitwerking ervan aansluit op de vigerende wet- en regelgeving.

Met vriendelijke groet,

H.M.F. Bruls
Voorzitter Veiligheidsberaad

EVALUATIE DOORONTWIKKELING

IBGS

**Alle Ding' sind Gift, und nichts ohn' Gift;
allein die Dosis macht,
daß ein Ding kein Gift ist.**

Nur die Dosis macht das Gift.
("Sola dosis facit venenum.")

aldus

Paracelsus, (1493 – 1541)

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1 Korte introductie	2
1.1 Aanleiding Visie op IBGS	2
1.2 Differentiatie in aanpak	2
1.3 IBGS-taken	3
1.4 Risicoprofiel als basis	4
2 Verleden & heden	5
2.1 Inzet in het verleden	5
2.2 Inzet in het heden	5
2.3 Verschil tussen heden en verleden	6
2.4 Kort samengevat	6
3 Analyse van historische gegevens	8
3.1 Aanpak	8
3.2 Resultaten	8
3.3 Kort samengevat	9
4 Implementatie	11
4.1 Aanpak en resultaten	11
4.2 Kort samengevat	12
5 Bestuurlijke vaststelling	13
5.1 Aanpak	13
5.2 Resultaten	13
5.3 Kort samengevat	15
6 Beschouwing ontwikkelingen	16
7 Samenvattende conclusie	18
BIJLAGE 1	20
BIJLAGE 2	23

Inleiding

Brandweer Nederland heeft haar Visie op Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) gepresenteerd in 2014. Met deze visie is in de eerste plaats ingezet op een verbetering van de effectiviteit en de efficiency van de aanpak van incidenten met gevaarlijke stoffen door de brandweer.

Bij de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen zal de brandweer het voortouw nemen en om die reden wordt in dit document hoofdzakelijk ingezoomd op de werkwijze van de brandweer.

Uiteraard werkt de brandweer bij incidenten met gevaarlijke stoffen soms samen met andere partijen. Naast de gebruikelijke partners kunnen er, indien meer specifieke kennis en expertise nodig is, nog tal van andere partijen worden ingeschakeld.

Voor een goede borging van de Visie op IBGS is een wijziging nodig in het wettelijk kader. Het betreft hier onder andere de opkomsttijd van specialistische eenheden die nodig zijn om bijzondere incidenten te kunnen bestrijden¹. Het ministerie wil alvorens zij hiertoe overgaat een goede onderbouwing voor de beoogde wijzigingen en vraagt de brandweer dit te overleggen in de vorm van een evaluatierapport. Dit rapport ligt voor u.

OPDRACHT

Het Veiligheidsberaad verzoekt de Raad van Brandweercommandanten (RBC) om inzichtelijk te maken wat de implicaties zijn van de doorontwikkeling van IBGS volgens de kaders van de visie, zoals in 2014 door de toenmalige RBC vastgesteld. Het gaat dan om de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen en de manier waarop de verschillende onderdelen zich met elkaar (gaan) verhouden, op regionaal, interregionaal en landelijk niveau.

Het Veiligheidsberaad vraagt om de doorontwikkeling van het IBGS zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht te evalueren en hierover te rapporteren. Hierbij is verzocht om de meerjarencijfers incidenten met gevaarlijke stoffen mee te nemen, zodat de effecten van de visie op IBGS duidelijk worden.

AANPAK

Bij de aanpak van de evaluatie zijn vier elementen onderzocht:

1. Analyse van historische incidentgegevens

Een analyse van data van incidenten om inzicht te krijgen in het aantal en het soort IBGS-incidenten.

2. Kwalitatieve vergelijking

Deze vergelijking is toegepast op een aantal relevante incidenten. Hierbij is bestudeerd wat de oude en de nieuwe inzetsystematiek is zodat een vergelijking kan worden gemaakt.

3. Implementatie

Inzicht in stand van zaken met betrekking tot de implementatie van de Visie op IBGS in alle veiligheidsregio's.

4. Bestuurlijke vaststelling

Inzicht in aantal regio's dat de Visie op IBGS bestuurlijk heeft behandeld en vastgesteld.

Aan dit onderzoek is als vijfde element een beschouwing over relevante ontwikkelingen toegevoegd. Het betreft ontwikkelingen zoals de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's die van invloed kan zijn en de samenwerking met diverse partners in het domein van crisisbeheersing.

LEESWIJZER

De onderzoeksresultaten zijn in dit evaluatierapport opgenomen. Het eerste hoofdstuk bevat een korte introductie om de visie op IBGS toe te lichten, daarna wordt ingezoomd op de onderzochte elementen. Het laatste hoofdstuk bevat een samenvattende conclusie.

¹ Besluit Veiligheidsregio's, paragraaf 2 Opkomsttijden, artikel 4.2.2 lid 1 en artikel 4.2.3 lid 1.

1 Korte introductie

Dit rapport beschrijft het resultaat van de evaluatie van de doorontwikkeling qua incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) bij de brandweer. De bestrijding van de meeste IBGS-incidenten horen voor de brandweer tot haar dagelijkse werkzaamheden en af en toe is voor het bestrijden van incidenten met gevaarlijke stoffen zeer specialistische kennis nodig. Om het domein van IBGS goed te kunnen begrijpen, start dit rapport met een korte introductie.

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd wat de aanleiding is geweest voor de doorontwikkeling, hoe de brandweer onderscheid maakt tussen verschillende type incidenten en haar repressieve respons hierop.

1.1 AANLEIDING VISIE OP IBGS

Het bestrijden van incidenten met gevaarlijke stoffen is al lange tijd een specialisme van de brandweer. Eens in de zoveel tijd is het belangrijk om te kijken of we nog op de goede weg zitten en of we nog de juiste manier van werken hanteren. Het resultaat hiervan is een meerjarenvise op IBGS, kortgezegd: de visie op IBGS, vastgesteld door de toenmalige RBC in 2014. De visie is bedoeld om de brandweer voor te bereiden op een eenvoudige en efficiënte inzet bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Het is één van de stappen in het doorlichten van alle kanten van de incidentbestrijding door de brandweer om op deze wijze te komen tot werkwijzen die passen in het gedachtegoed van de Brandweer over morgen, de nieuwe doctrinevorming en andere brandweerkundige uitgangspunten zoals de basisprincipes brandbestrijding.

Met het uitbrengen van de visie op IBGS wilde het hoogste management van de brandweer (RBC/RCDV) de aanpak van incidenten met gevaarlijke stoffen effectief en efficiënt organiseren. Dit betekent: terug naar de basis en aansluiten bij de praktijk. De hoofdtaak daarbij is redden, stabiliseren en ontsmetten. Er zijn keuzes gemaakt in hetgeen iedereen moet kennen en kunnen. Hierbij horen ook keuzes in beschikbare middelen. Deze keuzes zijn gebaseerd op het regionaal risicoprofiel en zijn een stap naar differentiatie binnen de brandweer. Waar nodig wordt de expertise van andere partijen ingeschakeld.

De visie bevordert de afstemming met buurregio's en/of private partijen om – in geval van minder voorkomende gebeurtenissen – gezamenlijk zorg te dragen voor een adequate dekking, gebaseerd op het regionaal risicoprofiel. Samen staan we sterk om via een dergelijke samenwerking in gezamenlijkheid een adequate incidentbestrijding te organiseren.

1.2 DIFFERENTIATIE IN AANPAK

Incidenten met gevaarlijke stoffen zijn er in alle soorten en maten. Van klein tot groot en van gewoon tot zeer uniek. Deze diversiteit aan incidenten vraagt om differentiatie in aanpak. Om hier ordening in aan te brengen, deelt de brandweer incidenten in in drie categorieën:

1. *Standaardincidenten*

Dit zijn incidenten die behoren tot de basisbrandweertzorg die iedere veiligheidsregio levert.

2. *Incidenten met een standaardafwijking*

Bij incidenten met een standaardafwijking kan indien nodig, afhankelijk van het regionaal risicoprofiel, (inter-)regionaal opgeschaald worden.

3. *Incidenten met een afwijking*

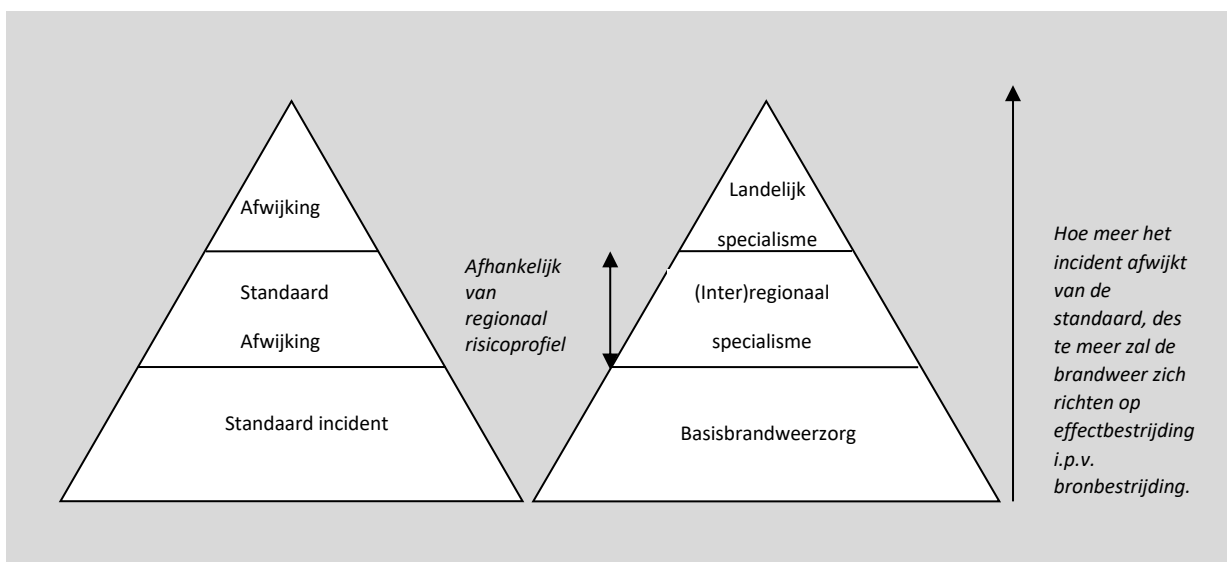
Bij incidenten met een afwijking kan men bijstand vragen van het landelijk georganiseerd specialisme zoals voor het vakgebied IBGS bijvoorbeeld een grootschalige ontsmettingseenheid of een eenheid met speciale beschermende kleding.

Deze indeling noemt de brandweer ook wel de sturingsdriehoek. Het betreft hier geen willekeurige benadering om de diversiteit aan incidenten effectief en efficiënt te bestrijden maar een geordende differentiatie om de incidentbestrijding - in zijn geheel - adequaat te kunnen organiseren, passend bij de praktijk.

Bij de inrichting van haar repressieve organisatie hanteert de brandweer een vergelijkbare categorisering (zie ook figuur 1).

1. *Een standaardincident wordt bestreden door een basisbrandweereenheid*
Incidenten die de brandweer bestrijdt met een basisbrandweereenheid (tankautospuiter) beschouwt de brandweer als basisbrandweezorg. Dit zijn standaardincidenten die behoren tot de dagelijkse werkzaamheden van de brandweer en daarom kan dit type incidenten ook betiteld worden als gewone incidenten.
2. *Incidenten met een standaardafwijking worden bestreden door regionale of bovenregionale specialistische eenheden*
Een standaardafwijking bij een incident past bij het regionale risicoprofiel en komt met enige regelmaat voor. Deze incidenten behoren niet tot de dagelijkse werkzaamheden. Het zijn incidenten waarvoor een specialistische eenheid wordt gealarmeerd die, op basis van het risicoprofiel, regionaal of bovenregionaal is georganiseerd.
3. *Afwijkende incidenten worden bestreden door landelijke specialistische eenheden*
Afwijkende incidenten zijn incidenten die zich af en toe voordoen. De frequentie is te laag om hiervoor een regionale voorziening te treffen terwijl de kans op een dergelijk incident te groot is en het effect niet aanvaardbaar. Om die reden wordt de samenwerking op landelijk niveau georganiseerd. Hierbij kan een beroep worden gedaan op de eenheden en expertise van een regio met veel kennis en ervaring op het gebied van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen. Ook de samenwerking met andere partijen is op deze schaal georganiseerd. Dit is een efficiënte en effectieve werkwijze. De reeds aanwezige kennis en expertise is voor alle regio's beschikbaar.

Bij alle soort incidenten wordt altijd de dichtstbijzijnde basisbrandweereenheid gealarmeerd waardoor eerste hulp zo snel mogelijk ter plaatse is. Op basis van het type incident verder opgeschaald.

Figuur 1: Sturingsdriehoek versus IBGS-eenheden

1.3 IBGS-TAKEN

In deze paragraaf wordt beknopt weergegeven welke IBGS-taken de brandweer uitvoert en is de ontsmettingstaak als voorbeeld uitgewerkt om de differentiatie in aanpak te verduidelijken.

IBGS-taken

De brandweer is belast met het redden van mens/dier uit een met gevaarlijke stoffen besmet gebied, het stabiliseren van de situatie, het bestrijden van de bron van het ongeval met gevaarlijke stoffen en het ontsmetten van hulpverleners en burgers. Tot haar taak hoort ook het verkennen en waarschuwen bevolking, ontsmetting en het geven van advies op het gebied van het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

In de uitvoering van haar IBGS-taken werkt de brandweer naast basisbrandweereenheden met specialistische eenheden en specialistische functionarissen. Specialistische eenheden zijn bijvoorbeeld de basis ontsmettingseenheid,

schuimblusvoertuig, verkenningseenheden en eenheden met een vuilwerkpak². Bij een specialistische functionaris kan men denken aan de Adviseur Gevaarlijke Stoffen en de Coördinator verkenningseenheid. Dit zijn specialistische eenheden en specialistische functionarissen waarover bijna iedere veiligheidsregio zelf beschikt of via een buurregio kan beschikken.

Op landelijke schaal zijn specialistische eenheden als een gaspakkenteam of een grootschalige ontsmettingseenheid beschikbaar. Deze zijn reeds aanwezig in de veiligheidsregio's met een zwaarder risicoprofiel op het gebied van IBGS en kunnen op landelijke schaal worden ingezet.

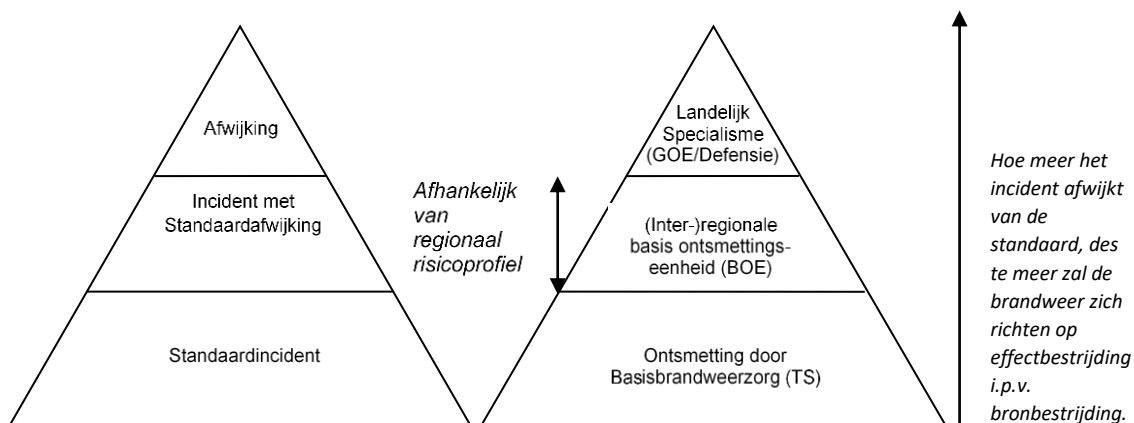
Voorbeeld ontsmettingstaak

Na een incident met gevaarlijke stoffen kunnen gevaarlijke stoffen achterblijven op mensen, materieel en infrastructuur. Zij moeten ontsmet worden zodat de gevaarlijke stoffen geen gevaar meer kunnen vormen. Concreet is het doel van ontsmetten: het voorkomen en/of beperken van extra gezondheidsschade bij slachtoffers, hulpverleners en publiek.

In figuur 2 is een voorbeeld weergegeven van de indeling naar type incident (piramide links) en het soort eenheden dat hierop respons geeft (piramide rechts). Dit voorbeeld gaat over de ontsmettingstaak van de brandweer.

Conform het principe van de sturingsdriehoek, wordt ontsmetting uitgevoerd op drie niveaus. Deze drie niveaus worden als volgt omschreven:

1. Basisbrandweezorg: elke eenheid basisbrandweezorg (TS) kan een eenvoudige ontsmetting uitvoeren.
2. Basis ontsmettingseenheid (BOE): regionaal of interregionaal georganiseerd afhankelijk van het regionaal risicoprofiel;
3. Landelijk georganiseerd specialisme (GOE): uitvoering grootschalige ontsmettingseenheid (voorheen NBC- of CBRN-ondersteuningspeloton).

Figuur 2: Voorbeeld taak ontsmetting met indeling naar type incident en soort respons

1.4 RISICOPROFIEL ALS BASIS

Welke maatregelen de brandweer treft om de risico's in haar verzorgingsgebied te verkleinen, hangt onder andere af van het risicoprofiel. Op basis van het risicoprofiel kan worden geschat welke scenario's zich zouden kunnen voordoen. De brandweer kan dan vervolgens beoordelen welke repressieve inzet van haar wordt verwacht en welke taken zij zou moeten kunnen verrichten. Iedere veiligheidsregio stelt een eigen risicoprofiel op. Gezien het regionale karakter van de 25 verschillende veiligheidsregio's verschillen deze risicoprofielen sterk van elkaar. Dit betekent dat de repressieve inzet en daarmee de repressieve inrichting per regio ook divers is.

Door deze verschillen heeft de ene regio meer expertise op het gebied van bijvoorbeeld IBGS dan een andere regio. Veiligheidsregio's maken gebruik van elkaars expertise. Dit vindt plaats op regionale, bovenregionale en landelijke schaal.

² Een verkenningseenheid is de voormalige meetploeg, een vuilwerkpak vervangt het chemiepak en de coördinator verkenningseenheid heette voorheen meetplanleider.

2 Verleden & heden

De meeste brandweerinzetten worden geëvalueerd. Dit geldt zeer zeker voor grote en/of bijzondere incidenten. Hierdoor is de brandweer goed in staat om te reflecteren op haar handelen en dat maakt het weer mogelijk om haar optreden te verbeteren. Dit geldt ook voor het bestrijden van incidenten op het gebied van gevaarlijke stoffen. In dit hoofdstuk wordt een vergelijking gemaakt tussen de inzet van de brandweer in het verleden en de aanpak van de brandweer bij incidenten vandaag de dag.

2.1 INZET IN HET VERLEDEN

De aanpak van de brandweer bij incidenten met gevaarlijke stoffen is veranderd. Voorheen zette de brandweer altijd én direct in op het bestrijden van de bron. Om die reden wilde brandweer snel ter plaatse kunnen zijn met een gaspakkenteam. In de praktijk komen dit soort incidenten echter weinig voor. Zelfs in de veiligheidsregio's met een overwegend zwaarder risicoprofiel op het gebied van gevaarlijke stoffen zet de brandweer zelden een gaspakkenteam in of een grootschalige ontsmettingseenheid.

Dit soort incidenten vallen in de categorie 'kleine kans, groot gevolg'. Wat betekent dat de brandweer wel degelijk haar voorbereidingen moet treffen om een dergelijk incident te bestrijden maar kiest voor een andere benadering. In haar visie op IBGS beschrijft de brandweer op welke wijze zij deze voorbereiding treft. Hieraan ligt een aantal overwegingen ten grondslag:

- 1: kleine kans, groot gevolg (dus een gaspakkenteam moet kunnen worden ingezet)
- 2: weinig ervaring (iets wat je zelden doet, doe je zelden goed)
- 3: specialistisch werk

Deze overwegingen onderschrijven de differentiatie in de wijze waarop de brandweer haar taak nu tot uitvoering brengt, een werkwijze die beter aansluit bij het risicoprofiel van een Veiligheidsregio en de alledaagse praktijk. Iedere Veiligheidsregio dient een standaardincident te kunnen bestrijden. En iedere Veiligheidsregio is in staat om incidenten met een standaardafwijking te bestrijden, soms in samenwerking met omliggende veiligheidsregio's. Voor de afwijkende incidenten, dus de incidenten waarvan de kans klein is dát ze voorkomen en het gevolg groot, werken 25 veiligheidsregio's samen op landelijke schaal. De krachten zijn gebundeld om het zeer specialistische werk door ervaringsdeskundigen uit te laten voeren. Een gaspakkenteam moet immers wel paraat zijn.

Ook op de oefeninspanning heeft dit effect. Het op peil houden van de geoefendheid van een gaspakkenteam vergt sowieso een extra inspanning bovenop de oefeningen die nodig zijn voor het dagelijkse brandweerwerk. De ervaring leert dat gaspakkenteams zelden worden ingezet, waardoor de vakbekwaamheid enkel kan worden opgedaan door te oefenen en niet kan worden opgebouwd door ervaring. Wanneer deze taak wordt toevertrouwd aan een aantal specialistische teams dat meer ervaring heeft, kan deze taak adequater worden uitgevoerd.

2.2 INZET IN HET HEDEN

De brandweer heeft met de visie in 2014 gekozen voor een andere aanpak. Bij die aanpak wordt ingezet op het bestrijden van het effectgebied van het incident met gevaarlijke stoffen in plaats van direct in te zetten op het bestrijden van de bron. Dit doet de brandweer bijvoorbeeld door met basisbrandweereenheden het brongebied af te schermen met sproeischermen, zorgen dat een vloeistof zich niet kan verspreiden door indammen en rioleringen af te sluiten. De tweede stap is de gevaarlijke stoffen af te dekken met schuim om verdamping te voorkomen.

Dat is de eerste inzet van de brandweer die snel en effectief is. Hierdoor ontstaat tijd voor de volgende stap in de aanpak. Dit is de inzet van een specialistisch gaspakkenteam en/of de inzet van externe partners. Dat de opkomsttijd van deze specialistische eenheden iets langer is, is door deze nieuwe benadering aanvaardbaar, aangezien de basisbrandweereenheid snel ter plaatse is om de bestrijding op een veilige wijze in gang te kunnen zetten

Dit sluit ook aan bij de visie die de brandweer heeft vastgelegd in haar koers naar 'Brandweer over morgen' en bij het gedachtegoed van het programma RemBrand waarbij de opkomsttijden van de brandweer niet als enige maatregel leidend is.

2.3 VERSCHIL TUSSEN HEDEN EN VERLEDEN

Het verschil tussen de voormalige aanpak en de inzetbenadering vandaag de dag is het beste te illustreren aan de hand van voorbeelden. Daarbij is gekozen voor incidenten waarbij de inzet van een gaspakkenteam nodig is om de bron van het incident aan te pakken en op die manier het gevaar voor de directe omgeving weg te nemen.

Het eerste voorbeeld is van een incident in Amersfoort (2002).

Bij dit incident gaat het om een kleine lekkage van een brandbare toxische vloeistof. Het gaspakkenteam van de brandweer is snel ter plaatse maar heeft niet de noodzakelijke kennis om de lekkage te stoppen. Het lek is uiteindelijk gedicht door een specialistisch team van NedTrain. In de evaluatie van het incident wordt geconstateerd dat de calamiteitenorganisatie van de spoorwegen onvoldoende bekend is bij de incidentbestrijders en dat er meer aandacht moet zijn voor samenwerking met partijen van buiten de brandweer.

Het tweede voorbeeld is van een incident in Antwerpen (2004)

Hierbij slaat een tankwagen om in een bocht. De tank scheurt en enkele duizenden liters bijtende en toxische vloeistof stromen uit over een wegdek met klinkers. Er vormt zich een vloeistofplas, een deel van de vloeistof komt in de riolering terecht. Er komt een bijtende toxische damp vrij die door de wind verspreid wordt. Verder verspreidt de vloeistof zich door de riolering en zorgt op enige afstand voor een extra dampwolk. De brandweer zet het getroffen gebied af en gebruikt zandzakken om verdere verspreiding van de vloeistof te voorkomen.

Volgens de op dat moment in België geldende bijstandsregeling wordt een specialistisch team van BASF Antwerpen opgeroepen. De commandant van dit team vraagt ondersteuning van Broomchemie uit Terneuzen, verder komen specialisten van Bayer Antwerpen en Bayer Zwijndrecht naar het incident. Met deze specialisten wordt het incident onder controle gebracht waarbij de lekkage gestopt wordt en de vloeistof geneutraliseerd en opgeruimd wordt.

Deze incidenten onderschrijven deze nieuwe inzetbenadering of hebben geholpen bij het komen tot dit nieuwe inzicht.

Het enige wat nog in de weg staat om deze aanpak recht te doen, is de huidige wet- en regelgeving.

2.4 KORT SAMENGEVAT

De meeste brandweerinzetten worden geëvalueerd. Dit geldt zeer zeker voor grote en/of bijzondere incidenten. Hierdoor is de brandweer goed in staat om te reflecteren op haar handelen en dat maakt het weer mogelijk om haar optreden te verbeteren. Dit geldt ook voor het bestrijden van incidenten op het gebied van gevaarlijke stoffen. Op basis van de twee geschetste voorbeelden kan een aantal belangrijke conclusies worden getrokken die kunnen helpen om de inzet van de brandweer te verbeteren.

Basiseenheid voor eerste stabilisatie incident

Uit de voorbeelden blijkt dat de bestrijding van gevaarlijke stoffen incidenten, ongeacht de locatie of het systeem, steeds dezelfde systematiek kent. Basiseenheden van de brandweer kunnen snelle reddingen uitvoeren en de effecten van een gevaarlijke stoffen incident met eenvoudige middelen zoveel mogelijk beperken. Doordat de basiseenheid al effectbeperkende maatregelen kan treffen, kan het incident beheerst worden totdat het specialistische team ter plaatse is. Om die reden vormt een iets langere opkomsttijd van bijvoorbeeld een gaspakkenteam niet direct een probleem. Bovendien kan vanaf plaats incident contact worden gelegd met experts om advies in te winnen.

Er wordt nu dus meer ingezet op het beheersen van het incident zodat later de bron kan worden aangepakt door specialisten. Kortom: eerst het incident en de omgeving veilig stellen. Daarna het probleem oplossen. In plaats van eerst het probleem trachten op te lossen, wat veel tijd energie en menskracht en kennis kost.

Het waarschuwen van de bevolking is niet (uitsluitend) afhankelijk van de inzet van de verkenningseenheden. Nieuwe communicatiemiddelen, zoals NL-Alert, meer kennis van verspreiding van gevaarlijke stoffen en het hebben van stationaire meetapparatuur in risicovolle gebieden zorgen ervoor dat voor het benedenwindse effectgebied sneller de juiste maatregelen genomen kunnen worden.

Specialistische werkzaamheden uitgevoerd door experts

De werkzaamheden waarvoor een gaspak noodzakelijk is (bijvoorbeeld het sleutelen aan een spoorketelwagon), zijn dusdanig specialistisch dat deze niet door alle regio's uitgevoerd kunnen worden. Dit soort expertise en vaardigheden is niet standaard bij de brandweer aanwezig en gezien de oefeninspanning die het adequaat kunnen uitvoeren van dergelijke specialistische taken vergt, is het niet wenselijk om deze taak bij alle regio's te beleggen.

Specialistische werkzaamheden moeten door (externe) specialisten/ specialistische teams gedaan worden.

Er ontstaat een risico wanneer dit werk niet door specialisten wordt uitgevoerd omdat enerzijds geldt 'iets wat je zelden doet, doe je zelden goed' en anderzijds er een onterecht gevoel van veiligheid zou kunnen ontstaan.

En veilig kunnen optreden, is bij het uitvoeren van brandweerwerk een zeer belangrijke randvoorwaarde.

Passend bij risicoprofiel

De spreiding van specialistische eenheden is gebaseerd op het risicoprofiel. Een veiligheidsregio met een laag risicoprofiel zoekt hiervoor samenwerking met een buurregio die een zwaarder risicoprofiel heeft op het gebied van gevaarlijke stoffen. Andersom geldt ook dat een veiligheidsregio met een zwaarder risicoprofiel, zoals bijvoorbeeld Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, zelf beschikt over deze specialistische eenheden. Naast de beschikbaarheid van eigen specialistische eenheden bestaan er ook afspraken met de chemische industrie, RIVM en Defensie om bij incidenten met gevaarlijke stoffen ook hun expertise en capaciteit te kunnen inzetten.

Er zijn niet veel grote en complexe incidenten met gevaarlijke stoffen, maar ze komen wel voor. Ook hier wordt een eerste inzet door de lokale brandweer uitgevoerd en zijn er specialisten nodig voor de verdere afhandeling.

IBGS óók als landelijk specialisme

Door het inrichten van een landelijke specialisme IBGS, waarbij ook expertise, personeel en materieel van andere partijen dan de brandweer betrokken worden, kunnen incidenten met gevaarlijke stoffen, veiliger, sneller en efficiënter afgehandeld worden.

3 Analyse van historische gegevens

Zoals in de inleiding is opgenomen, heeft de ontwikkeling van IBGS een wijziging van het wettelijk kader. Het betreft hier onder andere de opkomst van specialistische eenheden die nodig zijn om bijzondere incidenten te kunnen bestrijden. Om een beeld te kunnen geven van het aantal IBGS-incidenten en het type incidenten zijn historische gegevens geanalyseerd.

3.1 AANPAK

Om historische gegevens te kunnen analyseren en een goed beeld te krijgen, dienen de juiste gegevens te worden verzameld. Het verzamelen van de juiste data is gedaan in samenwerking met data-specialisten en vakspecialisten op het gebied van IBGS. Met behulp van dataspecialisten zijn de relevante historische gegevens van IBGS-incidenten verzameld. Vakspecialisten zijn geraadpleegd om de verzamelde data van de juiste duiding te voorzien. Het betreft een verzameling van gegevens over IBGS-incidenten. Zie bijlage 1 voor een toelichting op de dataverzameling en uitgebreidere analyse hiervan.

In het kort zijn de volgende stappen gezet:

- het totaal aantal incidenten in kaart brengen,
- het aantal IBGS-incidenten in kaart brengen,
- het aantal IBGS-incidenten opgesplitst in:
 - standaard (basisbrandweezorg)
 - incident met afwijking (specialistische eenheden op regionale/interregionale schaal)
- het aantal incidenten filteren op de inzet van een gaspakkenteam en of ontsmettingseenheid (landelijke schaal).

Voor alle stappen geldt dat is onderzocht wat het beeld is op landelijke en regionale schaal.

3.2 RESULTATEN

De belangrijkste resultaten staan in onderstaande tabellen en geven in één oogopslag de huidige stand van zaken weer. Aansluitend volgt een toelichting om de huidige stand van zaken nader te kunnen duiden.

Totaal aantal IBGS incidenten standaard	7.400	
Totaal aantal IBGS incidenten met standaardafwijking	3.200	
Totaal aantal IBGS incidenten met afwijking	<10	
Totaal aantal IBGS incidenten per jaar	10.600	
Totaal aantal incidenten per jaar		140.000

Tabel 1: Aantal incidenten per scenario (standaard – standaardafwijking – afwijking) / gemiddelden per jaar

Scenario's	Inrichting/organisatie	Ontsmettingstaak	Beschermende kleding	Frequentie incidenten*
Afwijking	Landelijke specialistische eenheid	Grootschalige ontsmettingseenheid (GOE) / Defensie	Gaspak	< 10
Incident met standaardafwijking	(Inter) regionale specialistische eenheid	Basisontsmettingseenheid (BOE)	Vuilwerkpak / chemiecaliënpak	Ongeveer 3.200
Standaardincident	Basisbrandweereenheid	Tankautospuiter	Bluspak	Ongeveer 7.400

*aantal IBGS-incidenten in Nederland per jaar. Ter indicatie: de brandweer heeft jaarlijks ongeveer 140.000 uitrukken.

Tabel 2: Stand van zaken in één oogopslag cijfers

Klein deel van het geheel

Van alle incidenten waarvoor de brandweer wordt gealarmeerd, is bij een klein aantal sprake van een incident met gevaarlijke stoffen. Dit betreft ongeveer 10.600 incidenten (7,5%) van het totaal aantal incidenten per jaar. Op regionaal niveau is dit beeld vergelijkbaar. Ook is goed te zien dat een paar veiligheidsregio's een iets groter aantal incidenten hebben. Dit is goed verklaarbaar op basis van het risicoprofiel van de betreffende veiligheidsregio's.

Groot deel is standaard

Van alle incidenten met gevaarlijk stoffen (in het kort: IBGS-incidenten) betreft ongeveer tweederde (70%) van de incidenten een standaardincident. Hiervoor is een of zijn meerdere basisbrandweereenheden gealarmeerd. Deze incidenten vallen onder de basisbrandweezorg die een veiligheidsregio levert. Voor ongeveer eenderde (30%) van alle IBGS-incidenten zijn specialistische eenheden of specialistische functionarissen gealarmeerd. Dit zijn AGS-en, verkenningseenheden, eenheden met vuilwerkpakken, schuimblusvoertuigen en/of basis ontsmettingseenheden. Zoals eerder is aangegeven, zijn de meeste specialistische eenheden en functionarissen op regionale schaal georganiseerd, op basis van de standaardafwijking in het risicoprofiel.

Het regionale beeld is vergelijkbaar met het landelijke beeld, met uitzondering van de veiligheidsregio's die een zwaarder risicoprofiel hebben op dit gebied. Hierbij dient te worden opgemerkt dat er ook een divers beeld ontstaat door verschillen in de wijze van opschalen. In een aantal veiligheidsregio's wordt bijvoorbeeld vanaf het niveau 'middelbrand' altijd een Basisontsmettingseenheid (BOE) gealarmeerd in het kader van schoon en veilig werken (arbeidshygiëne). In een aantal andere veiligheidsregio's zit de BOE niet in een standaard alarmeringsvoorstel. Dit geeft ook een verklaring voor de verschillen tussen veiligheidsregio's.

Klein aantal incidenten met gaspakkenteam of grootschalige ontsmettingseenheid

Het aantal incidenten met een gaspakkenteam of een grootschalige ontsmettingseenheid in Nederland is laag.

Een gaspakkenteam is in de afgelopen jaren niet meer dan 3 keer per jaar gealarmeerd.

Voor een ontsmettingseenheid kan een onderscheid worden gemaakt tussen een basis ontsmettingseenheid (BOE) en een grootschalige ontsmettingseenheid (GOE). Hier gaat het om de inzet van de GOE.

Een grootschalige ontsmettingseenheid wordt 1 á 2 x per jaar gealarmeerd.

3.3 KORT SAMENGEVAT

Op basis van de informatie in dit hoofdstuk kan worden geconcludeerd dat voor het merendeel van de incidenten een basisbrandweereenheid wordt gealarmeerd. Een beperkter aantal incidenten, van het totaal aan incidenten per jaar, betreft een IBGS-incident waarvoor een specialistische eenheid ter plaatse wordt geroepen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat, hoewel kleiner in aantal, incidenten met de inzet van een specialistische eenheid nog wel regelmatig voorkomen.

Specialistische eenheden zijn zeer noodzakelijk om incidenten met gevaarlijke stoffen te kunnen bestrijden. Gezien de frequentie van het aantal inzetten, alsook de aard van de noodzakelijke kennis, kunde en capaciteiten, ligt het voor de hand om de bestrijding van bijzondere IBGS-incidenten te laten uitvoeren door specialistische teams. In het verlengde hiervan is het zeer op zijn plaats dat de spreiding van deze eenheden op bovenregionaal en landelijk niveau wordt

beschouwd en dat gebruikt wordt gemaakt van de veiligheidsregio's die over deze eenheden beschikken op basis van hun risicoprofiel. Dit is tevens zoals in de visie op IBGS is opgenomen waarmee kan worden gesteld dat op basis van de analyse van de historische gegevens dit een redentatie is die past bij de praktijk en daar recht aan doet.

4 Implementatie

In dit hoofdstuk wordt de stand van zaken van de implementatie van de Visie op IBGS in kaart gebracht. De implementatie is het derde element van deze evaluatie. Het doel is hier om een overzicht van de stand van zaken in alle veiligheidsregio's te genereren om vervolgens te kunnen beoordelen in hoeverre de implementatie is gerealiseerd.

4.1 AANPAK EN RESULTATEN

Om een overzicht te genereren van de stand van zaken is allereerst in beeld gebracht op welke onderdelen wijzigingen nodig zijn om de brandweerorganisatie in te richten zoals dat in de Visie op IBGS is beschreven. Daarna is onderzocht in hoeverre veiligheidsregio's de benodigde wijzigingen hebben gerealiseerd.

De onderdelen waarvoor een wijziging nodig is, zijn hieronder opgesomd. De onderzoeksresultaten zijn er aan toegevoegd. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in bijlage 2.

1. Regionaal risicoprofiel is leidend voor operationele sterkte IBGS

76% van de veiligheidsregio's heeft aangegeven dat het risicoprofiel leidend is.

2. Opschaling IBGS conform Brand

60% van de veiligheidsregio's heeft dit conform de opschaling bij brand geregeld. Dit betekent dat de opschaling op dezelfde wijze wordt uitgevoerd als bij een incident met brand.

3. Beschikbaarheid schuimeenheid

Een schuimeenheid heeft naast het blussen van vloeistofbranden als belangrijke taak het afdekken van vloeistofplassen met schuim bij incidenten met gevaarlijke stoffen. Alle regio's hebben aangegeven dat zij de verwachte prestatie - een plas van 1500 m² binnen 60 minuten eenmalig kunnen afdekken met SVM – kunnen leveren. Het merendeel van de dit zelf georganiseerd. Vermeldenswaard is dat diverse veiligheidsregio's dit robuuster hebben georganiseerd omdat het risicoprofiel daar aanleiding toe geeft.

4. Beschikbaarheid gaspakkenteams

De werkzaamheden waarvoor een gaspak noodzakelijk is (bijvoorbeeld het sleutelen aan een spoorwaggon), zijn dusdanig specialistisch dat deze werkzaamheden door (externe) specialisten/ specialistische teams gedaan moeten worden. Een regio kan hierin haar eigen keuze maken. Hierbij speelt het risicoprofiel een rol. De gaspakkenteams zijn op landelijke schaal gelijkmatig verdeeld en dit is passend bij het risicoprofiel.

5. Deco wordt BOE -> ook geschikt voor vuile klussen

Een decontaminatiecontainer wordt een basis ontsmettingseenheid (BOE). Deze eenheid kan regionaal of interregionaal worden georganiseerd. Dit is afhankelijk van het regionaal risicoprofiel. 96% van de veiligheidsregio's geeft aan deze wijziging te hebben gerealiseerd.

6. Wijziging meetploegen en meetplanleider

Meetploegen worden verkenningseenheden en de meetplanleider wordt een coördinator verkenningseenheden. 48% van de veiligheidsregio's heeft deze stap gerealiseerd.

7. Grootschalig Ontsmettingseenheid (GOE): interregionaal georganiseerd.

Een Grootschalige Ontsmettingseenheid (GOE), voorheen NBC- of CBRN-ondersteuningspeloton, wordt een landelijk georganiseerd specialisme in het domein van IBGS.

Deze eenheid wordt ingezet bij grote aantallen slachtoffers en kan worden ingezet om capaciteit te leveren voor de ontsmetting. Ook kunnen ze ingezet worden om kennis en expertise te leveren.

De implementatie van dit onderdeel is belegd in een project op landelijk niveau (GBO-SO IBGS) onder de naam 'Deelproject ontsmetting'.

8. Chemiepak wordt vuilwerkpak

In de Visie op IBGS is opgenomen dat een chemiepak wordt vervangen door een vuilwerkpak. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat meer dan de helft van alle veiligheidsregio's is overgegaan naar vuilwerkpak.

9. Opleiden/oefenen aangepast aan de visie

De implementatie van visie op IBGS wordt onder andere gerealiseerd door nieuwe brandweermensen in het domein van IBGS op te leiden en de huidige bezetting blijvend vakbekwaam te houden. Landelijk is veel herzien op het gebied van opleidingen, zowel inhoudelijke opleidingen als mede lesmateriaal.

Op regionale schaal zijn in bijna alle veiligheidsregio's instructeurs en oefenleiders bijgeschoold op IBGS, is de les en leerstof aangepast alsmede de oefeningen. Dit geldt ook voor het herzien van oefenmateriaal en de bijscholing van medewerkers.

4.2 KORT SAMENGEVAT

De resultaten tonen aan dat veiligheidsregio's voortvarend te werk zijn gegaan met de implementatie van de visie. Opvallend is dat de score bij bijna alle onderdelen waarvoor een wijziging nodig is, meer dan 60% is. Er is daarnaast een opvallend hoge score bij het onderdeel opleiden en oefenen en bij de ontsmettingstaak en het op tijd beschikbaar hebben van een schuimeenheid.

Iedere veiligheidsregio heeft de visie op IBGS ter hand genomen en er op een voor de veiligheidsregio passende wijze invulling aan gegeven. Wanneer onderdelen uit de Visie op IBGS onduidelijk waren, is navraag gedaan bij collega's die hierbij betrokken zijn geweest zodat in de gedachte van de visie kon worden gehandeld. Hieruit kan worden opgemaakt dat veiligheidsregio's de visie onderschrijven en deze werkbaar vinden.

5 Bestuurlijke vaststelling

De minister van Justitie & Veiligheid heeft verzocht om inzichtelijk te maken in hoeverre veiligheidsregio's een bestuurlijk besluit hebben genomen over de Visie op IBGS. Het gaat dan om een formeel besluit om over te gaan tot omvorming van de regionale organisatie voor incidentbestrijding met gevaarlijke stoffen³.

Dit bestuurlijk besluit stelt de minister als voorwaarde omdat met de doorontwikkeling van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen wordt afgeweken van de huidige regelgeving. Om die reden is dit onderwerp een van de elementen in deze evaluatie.

Het verzoek om te inventariseren in hoeverre veiligheidsregio's een bestuurlijk besluit hebben genomen over de Visie op IBGS heeft als doel om te kunnen onderbouwen dat de ontwikkeling op het gebied van IBGS ook bestuurlijk draagvlak heeft.

5.1 AANPAK

In 2020 is aan alle directeuren veiligheidsregio en/of regionaal brandweercommandanten gevraagd aan te geven of de Visie op IBGS bestuurlijk is vastgesteld. De reacties zijn gebundeld in een overzicht (zie tabel 3). Het is van belang om te vermelden dat bestuurlijke behandeling van dit onderwerp is opgesplitst in drie varianten. Hiermee wordt recht gedaan aan de vraag die vanuit het ministerie is gesteld en de verschillende wijze waarop veiligheidsregio's hier invulling aan hebben gegeven. In dit rapport wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. Bestuurlijke vaststelling expliciet. Dit betekent dat de Visie op IBGS separaat als visie in het bestuur is vastgesteld.
2. Bestuurlijke vaststelling impliciet. Dit betekent dat de Visie op IBGS niet separaat als visie is vastgesteld maar bijvoorbeeld is verwerkt in een dekkingsplan dat vervolgens bestuurlijk is vastgesteld.
3. Niet bestuurlijk vastgesteld. Dit spreekt voor zich.

5.2 RESULTATEN

Alle veiligheidsregio's hebben een reactie gegeven op het verzoek om aan te geven of de Visie op IBGS bestuurlijk is vastgesteld. In twee paragrafen zijn de reacties opgenomen. De eerste paragraaf (4.3.1) toont het beeld op landelijke schaal. In de tweede paragraaf (4.3.2) is een regionaal beeld opgenomen welke is opgesplitst naar de drie varianten. Hiermee wordt recht gedaan aan de vraag die vanuit het ministerie is gesteld en de verschillende wijze waarop veiligheidsregio's hier invulling aan hebben gegeven.

³ zie ook brief VB 31-10-2019, kenmerk V018 van het Veiligheidsberaad

5.2.1 Landelijk beeld

Op basis van het overzicht in onderstaande tabel kan worden geconcludeerd dat een ruime meerderheid van alle veiligheidsregio's de Visie op IBGS bestuurlijk hebben behandeld. Deze constatering vergt wel enige toelichting omdat uit de reacties blijkt dat een aantal regio's het gedachtegoed van de visie op een andere manier hebben vormgegeven. Om die reden is er in dit rapport een onderscheid gemaakt tussen expliciete en impliciete vaststelling.

Bij de expliciete vaststelling heeft het bestuur de Visie op IBGS vastgesteld danwel ingestemd met de omvorming van de regionale organisatie voor incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS) zoals de minister van Justitie & Veiligheid heeft verzocht. Ook een voorlopig besluit valt onder deze definitie.

Bestuurlijke vaststelling	Aantal veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio
Bestuurlijk vastgesteld expliciet	7	Hollands-Midden Flevoland IJsselland Gooi en Vechtstreek Limburg-Noord Gelderland-Midden Midden en West-Brabant
Bestuurlijk vastgesteld impliciet	13	Gelderland-Zuid Noord en Oost-Gelderland Twente Groningen Zeeland Noord Holland Noord Amsterdam Amstelland Haaglanden Rotterdam-Rijnmond Zuid Holland Zuid Kennemerland Zaanstreek-Waterland Utrecht
Niet bestuurlijk vastgesteld	5	Drenthe Brabant Noord Fryslân Zuid Limburg Brabant-Zuidoost

Tabel 3: Overzicht bestuurlijke vaststelling stand van zaken januari 2021

5.2.2 Regionaal beeld

Zoals eerder is aangegeven, is het van belang om te vermelden dat bestuurlijke behandeling van dit onderwerp is opgesplitst in drie varianten. Hiermee wordt recht gedaan aan de vraag die vanuit het ministerie is gesteld en de verschillende wijze waarop veiligheidsregio's hier invulling aan hebben gegeven. In deze paragraaf is een regionaal beeld opgenomen welke is opgesplitst naar de drie varianten.

Bestuurlijk vastgesteld expliciet

Zeven veiligheidsregio's hebben de visie op IBGS *expliciet* bestuurlijk vastgesteld. Dit betekent dat de Visie op IBGS separaat als visie in het bestuur is vastgesteld. Hiermee voldoen zij aan het verzoek van de minister om het bestuur van een veiligheidsregio een formeel besluit te laten nemen om over te gaan tot omvorming van de regionale organisatie voor incidentbestrijding met gevaarlijke stoffen.

Bestuurlijk vastgesteld impliciet

In deze evaluatie is ervoor gekozen om een onderscheid te maken tussen expliciet en impliciet bestuurlijke vaststelling. Dit doet recht aan de praktijk. Wanneer dit onderscheid niet zou worden gemaakt, zou de indruk kunnen worden gewekt dat veiligheidsregio's de visie op IBGS en de wijzigingen die dit met zich meebrengt niet bestuurlijk behandeld. Niets is minder waar. Dertien veiligheidsregio's hebben de visie op IBGS *impliciet* bestuurlijk vastgesteld. Dit betekent dat de Visie op IBGS niet separaat als visie is vastgesteld maar bijvoorbeeld is verwerkt in een dekkingsplan dat vervolgens bestuurlijk is vastgesteld.

Niet bestuurlijk vastgesteld

Een vijftal veiligheidsregio's heeft de visie op IBGS niet voorgelegd aan haar bestuur. Daarmee is de visie op IBGS niet bestuurlijk vastgesteld. Hiervoor zijn diverse redenen. Van iedere regio is hiervoor een toelichting opgenomen om een compleet beeld te genereren.

Veiligheidsregio Drenthe

Veiligheidsregio Drenthe heeft de Visie op IBGS niet bestuurlijk vast laten stellen. Wel heeft zij alle onderdelen die worden genoemd in de landelijke visie vertaald naar een operationele uitwerking binnen district Noord3 (Groningen, Friesland en Drenthe).

De reden om de Visie op IBGS niet bestuurlijk vast te laten stellen, heeft te maken met het feit dat Veiligheidsregio Drenthe als veiligheidsregio voldoet aan de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen zoals genoemd in artikel 25 Wet veiligheidsregio's en hoofdstuk 4 van het Besluit veiligheidsregio's. Op één specifiek onderdeel wijkt Veiligheidsregio Drenthe af, te weten het hebben van een Adviseur gevaarlijke stoffen. Voor deze functie zijn afspraken gemaakt met buurregio's Groningen en IJsselland. In het verleden is deze afspraak ter besluitvorming aangeboden aan het bestuur.

Veiligheidsregio Brabant Noord

De huidige stand van zaken in Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN) is dat de risico-inventarisatie inmiddels is afgerond en de mogelijke wijzigingen en het ambitieniveau van VRBN momenteel in kaart worden gebracht. Naar verwachting is dat medio 2021 de eerste beleidsvoorstellen IBGS aan het sectormanagement voor worden gelegd. Daarna volgt mogelijk een traject naar bestuurlijke besluitvorming.

Veiligheidsregio Fryslân

In Veiligheidsregio Fryslân is de Visie op IBGS niet bestuurlijk vastgesteld. In haar toelichting geeft Veiligheidsregio Fryslân aan dat dit ook niet nodig is geweest omdat zij zich als veiligheidsregio houden aan het Besluit Veiligheidsregio's.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) heeft de Visie op IBGS niet bestuurlijk vastgesteld. De directie van de VRZL heeft deze echter wel vastgesteld, reeds in 2015.

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

In Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is er geen bestuursbesluit genomen over de visie op IBGS, noch in voorbereiding. De reden hiervoor is dat de IBGS-organisatie in VRBZO gelijkwaardig is aan, dan wel robuuster is uitgevoerd dan de landelijke visie beoogt. Technisch en vakinhoudelijk is er voor VRBZO geen noodzaak om de landelijke visie bestuurlijk te laten vast stellen. De landelijke visie brengt voor VRBZO inhoudelijk enkel een kleine verandering mee voor de basiseenheid op de TS en de verkenningseenheid.

In de landelijke visie IBGS wordt de 'specialistische' taak van chemiepakdragers opgeheven en wordt elke TS uitgerust met een vuilwerkpak. In VRBZO beschikken alle TS-en over een vuilwerkpak. Deze zijn niet uitgevoerd zoals in de landelijke visie wordt beoogd. In VRBZO is ervoor gekozen dit vuilwerkpak uit te voeren als beschermingsmiddel voor het uitrukpak. Bij IBGS wordt er naast een basiseenheid (TS) altijd een zogenaamde 'TS-chemiepak' mee gealarmeerd. Op basis van bestuurlijke besluitvorming in april 2008 zijn 11 posten voor het specialisme chemiepak aangewezen.

5.3 KORT SAMENGEVAT

Op basis van het landelijk beeld kan worden geconcludeerd dat een ruime meerderheid van alle veiligheidsregio's de Visie op IBGS bestuurlijk hebben behandeld. Ofwel expliciet door te voldoen aan het verzoek van de minister om het bestuur van een veiligheidsregio een formeel besluit te laten nemen om over te gaan tot omvorming van de regionale organisatie voor incidentbestrijding met gevaarlijke stoffen. Ofwel impliciet waarbij de Visie op IBGS niet separaat als visie is vastgesteld maar bijvoorbeeld is verwerkt in een dekkingsplan dat vervolgens bestuurlijk is vastgesteld.

De visie op IBGS is in 7 veiligheidsregio's expliciet vastgesteld en in 13 veiligheidsregio's impliciet vastgesteld.

Een vijftal veiligheidsregio's heeft die visie op IBGS niet bestuurlijk behandeld. Hier zijn diverse verklaringen voor die in de vorige paragraaf zijn toegelicht waarbij kan worden geconstateerd dat er overwegingen aan dit besluit ten grondslag liggen.

6 Beschouwing ontwikkelingen

De visie op IBGS is sterk monodisciplinair georiënteerd. De taak om incidenten te bestrijden waar gevaarlijke stoffen bij zijn betrokken, is bij wet toebedeeld aan de brandweer. Het betreft dan werkzaamheden in het bron én effectgebied. Er zijn ten tijde van het incident zelfs zones waar niemand anders dan de brandweer acuut werk kán verrichten.

De brandweer bundelt haar krachten op landelijke schaal zoals beschreven in 'Brandweer over morgen'. Hieraan wordt met de visie op IBGS voor dit vakgebied richting gegeven.

Toch is het van belang om, gezien de huidige ontwikkelingen, ook met een bredere blik te kijken naar de incidentbestrijding van gevaarlijke stoffen. Dit betreft een aantal aspecten.

Mono en multidisciplinaire samenwerking

Een incident met gevaarlijke stoffen wordt primair bestreden door de brandweer. Ook wel een monodisciplinaire inzet genoemd. Vanuit een reguliere opschaling kan multidisciplinair samen worden gewerkt. De samenwerking wordt dan onder andere samen met de politie, de ambulancedienst en gemeente(n) voortgezet. Het doel hiervan is om gezamenlijk en gecoördineerd het incident (bron en effectgebied) te bestrijden. In de afgelopen jaren is deze samenwerking steeds vanzelfsprekender geworden waardoor kan worden gesteld dat er vanuit de monodisciplinaire disciplines multidisciplinair goed wordt samengewerkt.

Externe expertise in samenwerking

Fysieke veiligheidsrisico's worden op regionale schaal in kaart gebracht en aan de hand van scenario's kan worden bepaald wat de brandweer kan doen om deze risico's te reduceren. Wanneer wordt ingezoomd op incidentbestrijding gevaarlijke stoffen is er een aantal veiligheidsregio's met een zwaarder risicoprofiel op dit gebied. Dit zijn vooral veiligheidsregio's met zwaardere chemische industrie. In de voorbereiding op incidenten heeft zij de samenwerking gezocht met deze bedrijven om hun expertise te kunnen benutten.

Bovenregionale samenwerking

Incidenten houden niet op bij de grens. Dit betekent dat bij sommige incidenten tussen regio's moet worden samengewerkt. In de praktijk gaat dit steeds beter en ook in de voorbereiding op incidenten weten veiligheidsregio's en partners in veiligheid elkaar steeds beter te vinden. Deze bovenregionale samenwerking blijft een aandachtspunt. Vanuit de ervaring met regiogrensoverschrijdende incidenten onderschrijft de brandweer dit ook. De evaluatie op de wet veiligheidsregio's brengt dit thema ook naar voren.

GBO-SO

Het Veiligheidsberaad (VB) heeft in 2016, middels het vaststellen van de blauwdruk 'Samen werken aan grootschalig en specialistisch optreden Brandweer Nederland (GBO-SO)', het startsein gegeven voor verdere ontwikkeling van het programma GBO-SO binnen de brandweer.

Het specialisme incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (SIBGS) is een van de vier projecten binnen het programma 'Samen werken aan grootschalig en specialistisch optreden Brandweer Nederland' (GBO-SO). In dit project is uitgewerkt hoe de veiligheidsregio's, vertegenwoordigd in Brandweer Nederland, de incidentbestrijding van gevaarlijke stoffen interregionaal en landelijk organiseren, waardoor het bijdraagt aan een efficiënte inzet van mensen en middelen tijdens het grootschalig en specialistisch optreden van de brandweer, door slim gebruik te maken van de aanwezige kennis, middelen en personeel, binnen en buiten de brandweer.

Het project is opgedeeld in de volgende zes deelprojecten die zijn afgeleid van de wettelijke taken van de brandweer bij het bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Daarbij begint de bestrijding altijd lokaal met het in beeld brengen van het incident (verkenning), het redden van mens en dier en het beperken van de effecten.

Deelproject 1 - Schuiminzet en alternatieven

Het leveren van een overzicht van beschikbare middelen (binnen en buiten de brandweer).

Het inrichten van een adviesfunctie over het gebruik van schuim en alternatieven, voor het blussen en afdekken van gevaarlijke stoffen.

Hiermee is alle aanwezige expertise snel beschikbaar voor de lokale incidentbestrijding.

Dit speelt ook een belangrijke rol in de problematiek rondom milieueffecten van blusmiddelen zoals fluorhoudend blusschuim.

Deelproject 2 - Specialistische IBGS-eenheden bronbestrijding brandweer

Het opzetten van een landelijke organisatie van een aantal specialistische brandweerteams voor bronbestrijding bij incidenten met gevaarlijke stoffen.

Door het bundelen van deze taak in vijf teams kan de kwaliteit, uitrusting en ervaring sterk verbeterd worden.

Deelproject 3 - Specialistische en industriële ondersteuning

Het organiseren van de samenwerking met externe partners, zoals grote chemische bedrijven, bij incidenten met gevaarlijke stoffen.

Het via één ingangspunt organiseren van 24/7 bereikbaarheid voor advies en ondersteuning, zodat de bijstand van externe partners snel overal in Nederland beschikbaar is.

Bijstand kan geleverd worden door een advies op afstand, een specialist ter plaatse en/of speciale middelen met personeel ter plaatse.

Deelproject 4 - Ontsmetten

Het organiseren van grootschalige en complexe ontsmetting van mens, dier en infrastructuur in samenwerking met de grootschalige ontsmettingseenheden (GOE's) en Defensie.

Deelproject 5 - Bepalen effectgebied

Beschrijven van de organisatie voor het bepalen van het effectgebied bij grote of complexe incidenten met gevaarlijke stoffen.

Vastleggen van de samenwerking tussen regio's en met Defensie en het RIVM en de bij deze partijen aanwezige expertise en mogelijkheden.

Het structureren van het bepalen van het effectgebied als dit zich over meerdere regio's uitspreid.

Deelproject 6 - Backoffice/kenniscentrum

Het inrichten van een loket dat 24/7 beschikbaar is voor advies over het bestrijden van incidenten van gevaarlijke stoffen waar de resultaten van alle deelprojecten bij benut worden.

Er is een landelijk coördinator IBGS aangesteld die de resultaten van het project beheerd, coördineert en waar nodig implementeert.

De landelijk coördinator vormt ook een centraal aanspreekpunt voor het landelijk specialisme.

Het landelijk specialisme zal de komende jaren verder worden ontwikkeld en daarmee maakt de brandweer, in combinatie met de uitvoering van het programma GBO-SO, een enorme kwaliteitsslag.

Netwerkorganisatie

Veiligheidsregio's ontwikkelen zich steeds meer naar een netwerkorganisatie. Zij zijn een onmisbaar knooppunt in het domein van fysieke veiligheid. Dit geldt op lokale en op regionale schaal. Maar ook op bovenregionale schaal en in de samenwerking tussen Rijk en regio is zij een meer cruciale rol gaan spelen. De multidisciplinaire samenwerking draagt ertoe bij dat veiligheidsregio's steeds beter in staat zijn om ook ten tijde van crisis gezamenlijk met de crisispartners van dat moment op te trekken. Het blijkt een opmaat te zijn naar een goedwerkende organisatie op het gebied van crisisbeheersing.

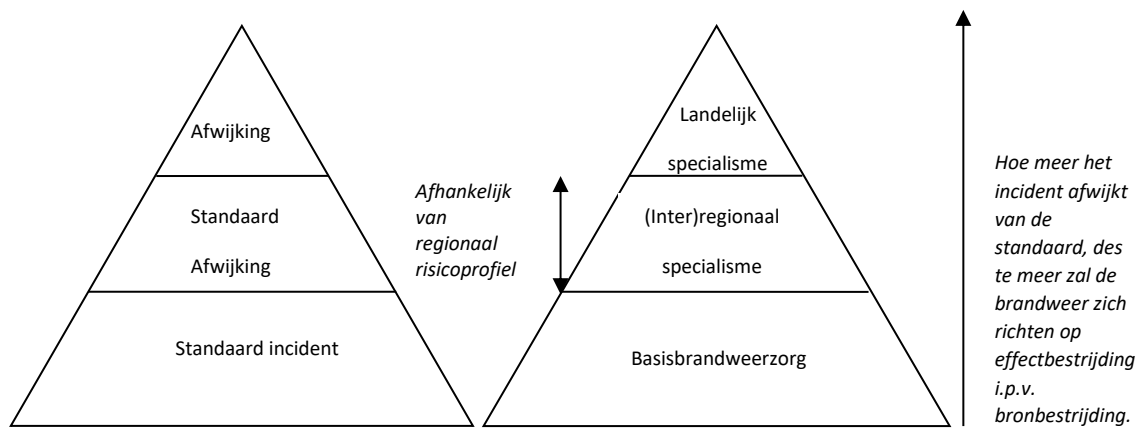
7 Samenvattende conclusie

Het bestrijden van incidenten met gevaarlijke stoffen is al lange tijd een specialisme van de brandweer. De brandweer organiseert, gebruik makend van de kaders uit de visie op IBGS, de aanpak van incidenten met gevaarlijke stoffen effectief en efficiënt.

Het ontwikkelen van een visie op IBGS behoort tot één van de stappen die de brandweer zet in het doorlichten van het gehele vakgebied incidentbestrijding. Op deze wijze komt de brandweer tot werkwijzen die passen in het gedachtegoed van de Brandweer over morgen, de nieuwe doctrinevorming en andere brandweerkundige uitgangspunten zoals de basisprincipes brandbestrijding.

Effectiever en efficiënter door differentiatie in aanpak

Incidenten met gevaarlijke stoffen zijn er in alle soorten en maten. Van klein tot groot en van gewoon tot zeer uniek. Deze diversiteit aan incidenten vraagt om differentiatie in aanpak dat helder is geschetst in onderstaand figuur: de sturingsdriehoek. Het risicoprofiel geldt hierbij als basis.

Figuur 3: Sturingsdriehoek

Deze sturingsdriehoek toont een geordende differentiatie om de incidentbestrijding adequaat te kunnen organiseren, passend bij de praktijk en gebaseerd op het risicoprofiel. Waar nodig wordt de expertise van andere partijen ingeschakeld. De brandweer is hierdoor in staat om adequate brandweezorg te leveren, effectief en efficiënt georganiseerd.

Inzet op stabilisatie incident een verbetering

Op basis van evaluaties van incidenten met gevaarlijke stoffen kan een aantal belangrijke conclusies worden getrokken. Belangrijk is:

- de inzet van een basiseenheid voor eerste stabilisatie incident waardoor een langere opkomsttijd van specialistische eenheden aanvaardbaar wordt;
- dat specialistische werkzaamheden uitgevoerd worden door experts;
- dat er een spreiding is van specialistische eenheden, passend bij de regionale risicoprofielen;
- de beschikbaarheid van expertise en capaciteit van andere partijen zoals chemische bedrijven, RIVM en Defensie;
- dat IBGS óók beschouwd wordt als landelijk specialisme;
- dat medewerkers beter voorbereid zijn op hun taak en daardoor veiliger kunnen werken.

Nieuwe inzetbenadering met cijfers onderbouwd

Van alle incidenten waarvoor de brandweer wordt gealarmeerd, is bij een klein aantal sprake van een incident met gevaarlijke stoffen. Van alle incidenten met gevaarlijke stoffen (in het kort: IBGS-incidenten) betreft ongeveer tweederde (70%) van de incidenten een standaardincident. Voor ongeveer eenderde (30%) van alle IBGS-incidenten zijn specialistische eenheden of specialistische functionarissen gealarmeerd. Het aantal incidenten

met een gaspakkenteam of een grootschalige ontsmettingseenheid in Nederland is – met minder dan 10 per jaar - laag.

Specialistische eenheden zijn echter wel noodzakelijk om incidenten met gevaarlijke stoffen te kunnen bestrijden. Gezien de frequentie van het aantal inzetten, ligt het voor de hand om de bestrijding van bijzondere IBGS-incidenten te laten uitvoeren door specialistische teams. In het verlengde hiervan is het, ook beschouwd vanuit een oogpunt van efficiency, zeer op zijn plaats dat de spreiding van deze eenheden op bovenregionaal en landelijk niveau wordt beschouwd en dat gebruikt wordt gemaakt van de veiligheidsregio's die over deze eenheden beschikken op basis van hun risicoprofiel. Dit is tevens zoals in de visie op IBGS is opgenomen waarmee kan worden gesteld dat op basis van de analyse van de historische gegevens dit een redenatie is die past bij de praktijk en daar recht aan doet.

Voortvarend te werk met implementatie visie

Veiligheidsregio's zijn na vaststelling de toenmalige RBC voortvarend te werk gegaan met de implementatie van de visie op IBGS. Iedere veiligheidsregio heeft de visie op IBGS ter hand genomen en er is op een voor de veiligheidsregio passende wijze invulling aan gegeven.

In lijn met andere ontwikkelingen

Hetgeen wordt geconstateerd in dit rapport past in de lijn met andere ontwikkelingen waar op dit moment aandacht naartoe uitgaat. De visie op IBGS sluit aan op thema's als bovenregionale samenwerking en slagkracht, de multidisciplinaire invulling van incidentbestrijding alsook bij het onderwerp crisisbeheersing en het vormgeven van een netwerkorganisatie.

Slotconclusie

Daarom kan worden geconstateerd dat de doorontwikkeling op het gebied van IBGS heeft geleid tot een aantoonbare kwaliteitsverbetering en dient de brandweer met oog voor de benoemde ontwikkelingen koers te houden op haar ingeslagen weg.

BIJLAGE 1

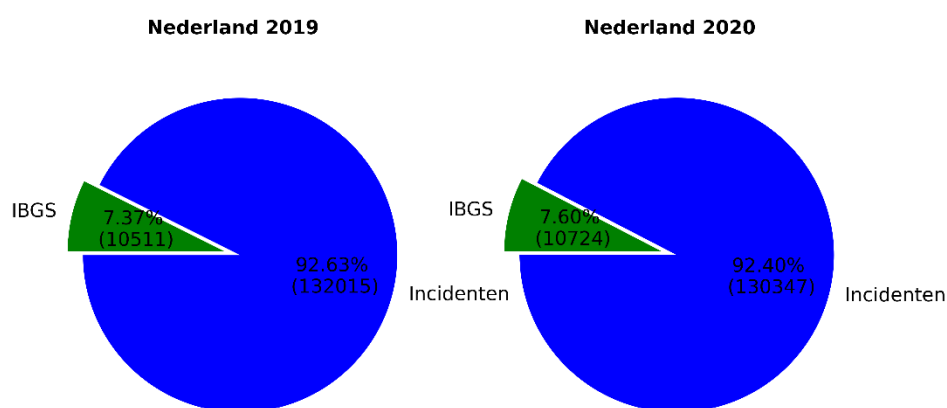
Toelichting analyse historische gegevens

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de analyse van de data van IBGS-incidenten.

1. Aantal IBGS-incidenten ten opzichte van totaal aantal incidenten

Landelijk beeld

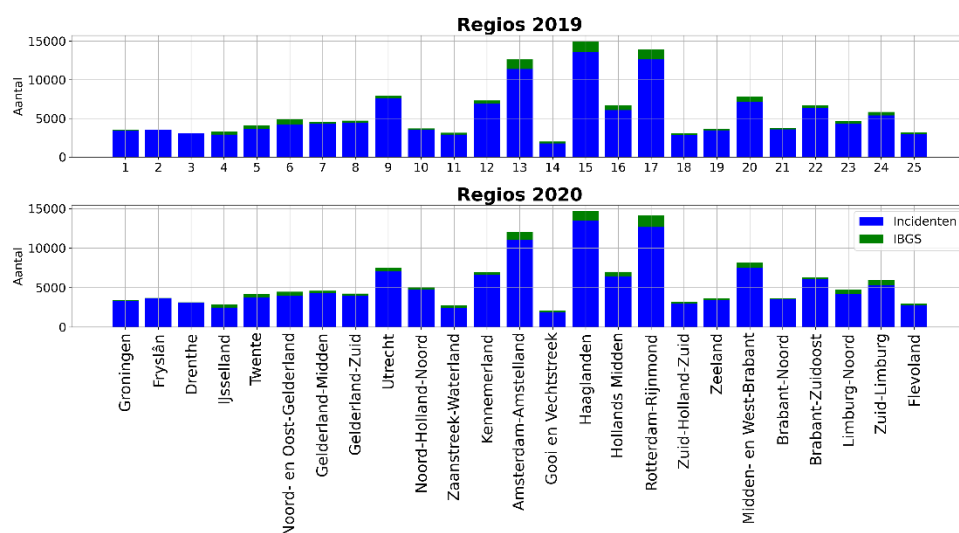
Onderstaande figuren tonen het landelijke beeld van het jaar 2019 en 2020 van het aantal IBGS-incidenten ten opzichte van het totaal aantal incidenten. Het aantal IBGS-incidenten (groene vlak) is ongeveer 7,5% van het totaal aantal incidenten.

Figuur 1: Landelijk beeld van het aantal IBGS-incidenten ten opzichte van totaal aantal incidenten in 2019 en 2020

Regionaal beeld

Onderstaande figuren tonen het beeld per regio van het jaar 2019 en 2020 van het aantal IBGS-incidenten ten opzichte van het totaal aantal incidenten. De kleur groen betreft het aantal IBGS-incidenten.

Figuur 2: Regionaal beeld van het aantal IBGS-incidenten ten opzichte van totaal aantal incidenten in 2019 en 2020

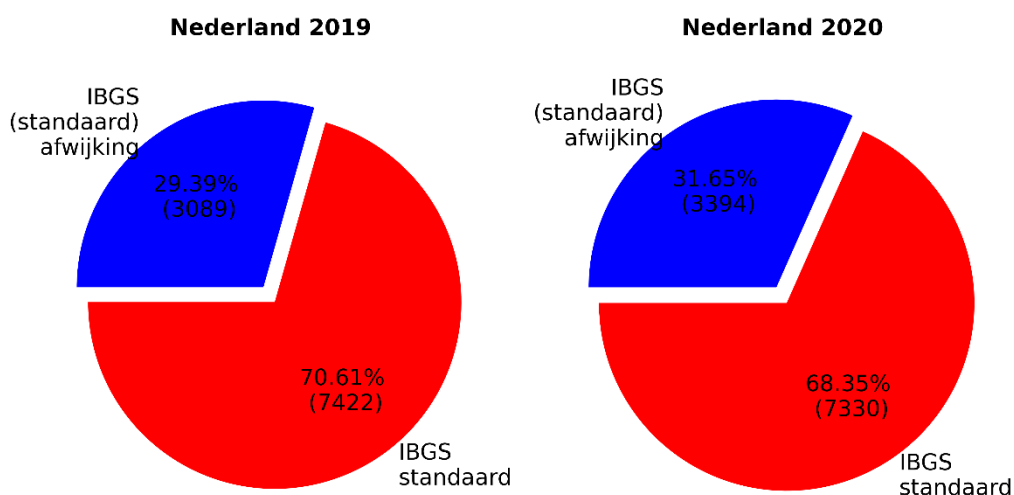
2. Totaal aantal IBGS-incidenten opgesplitst in standaardincident en incident met afwijking

Het onderscheid tussen een standaardincident is gemaakt op basis van eenheden. Bijvoorbeeld: het alarmeren van een tankautospuiter (basisbrandweereenheid) voor een IBGS-incident is standaard. Dit valt onder de basisbrandweezorg die een Veiligheidsregio levert. Het alarmeren van een of meerdere specialistische eenheden wordt hier inzichtelijk gemaakt als incident met afwijking. Dit zijn incidenten met een standaardafwijkingen en afwijkende incidenten samen. In hoofdstuk 1 is dit onderscheid nader toegelicht.

Landelijk beeld

Onderstaande figuren tonen het landelijke beeld van het totaal aantal IBGS-incidenten in Nederland in 2019 en 2020 opgesplitst in standaard (rood) en incident met afwijking.

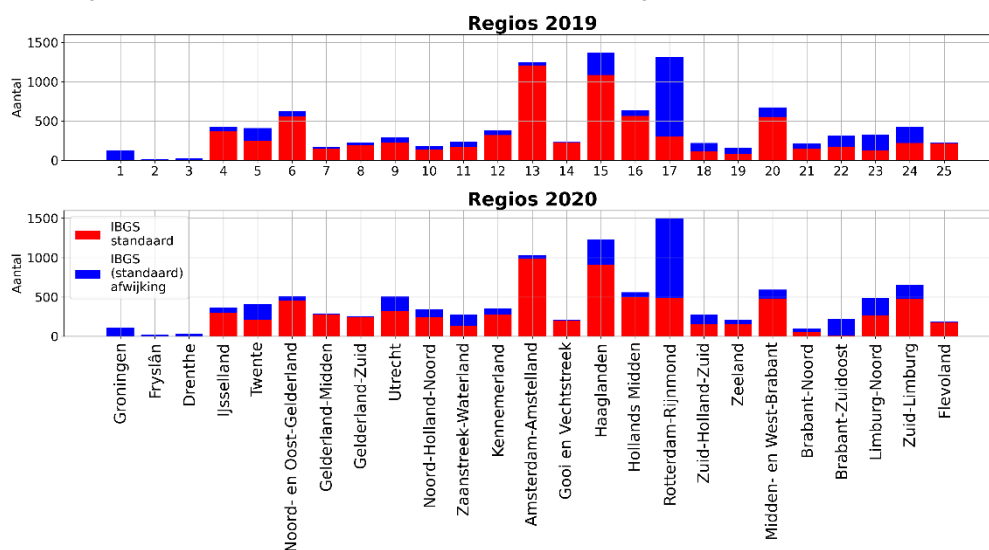
Te zien is dat bij ongeveer een kwart van alle IBGS-incidenten specialistische eenheden of functionarissen worden opgeroepen. Bij ongeveer driekwart van alle IBGS-incidenten betreft het een gewone eenheid.

Figuur 3: Totaal aantal IBGS-incidenten op landelijke schaal opgesplitst in standaard en incident met afwijking

Regionaal beeld

Onderstaande figuren tonen het beeld per regio van het totaal aantal IBGS-incidenten in Nederland in 2019 en 2020 opgesplitst in standaard (rood) en incident met afwijking.

Figuur 4: Totaal aantal IBGS-incidenten per regio opgesplitst in standaard en incident met afwijking

3. Incidenten met specialistisch eenheid gaspakkenteams of ontsmettingseenheid

Het aantal incidenten met een gaspakkenteam of een grootschalige ontsmettingseenheid in Nederland is laag.

Gaspakkenteam

Een gaspakkenteam is in de afgelopen jaren niet meer dan 3 keer per jaar gealarmeerd.

Ontsmettingseenheid

Voor een ontsmettingseenheid kan een onderscheid worden gemaakt tussen een basis ontsmettingseenheid (BOE) en een grootschalige ontsmettingseenheid (GOE). Het gaat hier om de GOE.

Een grootschalige ontsmettingseenheid wordt 1 á 2 x per jaar gealarmeerd.

BIJLAGE 2

Toelichting op implementatie visie op IBGS

Om een overzicht te genereren met de stand van zaken is allereerst in beeld gebracht op welke onderdelen wijzigingen nodig zijn om de brandweerorganisatie in te richten zoals dat in de Visie op IBGS is beschreven. Daarna is onderzocht in hoeverre veiligheidsregio's de benodigde wijzigingen hebben gerealiseerd.

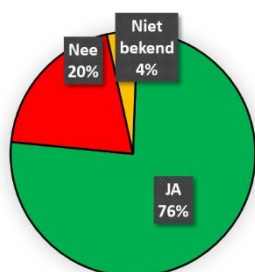
De onderdelen waarvoor een wijziging nodig is, zijn de volgende:

1. Regionaal risicoprofiel is leidend voor operationele sterkte IBGS
2. Opschaling IBGS conform Brand
3. Beschikbaarheid schuimeenheid
4. Beschikbaarheid gaspakkenteams
5. Deco wordt BOE -> ook geschikt voor vuile klussen
6. Meetploegen worden verkenningseenheden (ook verkenning, schouwen, monsternamen) + MPL wordt CVE -> wijziging taken -> effect AGS en (AGS-O)
7. Grootchalig Ontsmettingseenheid (GOE): interregionaal georganiseerd.
8. Chemiepak wordt vuilwerkpak
9. Opleiden/oefenen aangepast aan de visie

Hierna volgt een toelichting per wijziging.

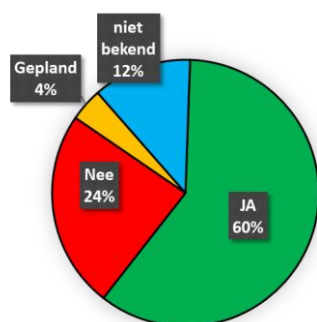
1. Regionaal risicoprofiel is leidend voor operationele sterkte IBGS

In de visie op IBGS is opgenomen dat veiligheidsregio's op basis van het regionaal risicoprofiel de operationele voorbereiding voor IBGS beargumenteren. Daarbij maken zij gebruik van een aantal standaardseenheden. Onderstaand figuur geeft weer in hoeverre veiligheidsregio's dit conform visie uitvoeren.

2. Opschaling IBGS conform Brand

De opschaling bij IBGS is conform aan die bij brand. Dus Klein IBGS betekent alarmering van 1 TS etc. Onderstaand figuur geeft weer in hoeverre veiligheidsregio's dit conform visie uitvoeren.

3. Beschikbaarheid schuimeenheid

Een schuimeenheid heeft naast het blussen van vloeistofbranden als belangrijke taak het afdekken van vloeistofplassen met schuim bij incidenten met gevaarlijke stoffen..

Door dit afdekken wordt de verdamping van de vloeistof en ontsteking voorkomen zodat de effecten op de omgeving voor een heel groot gedeelte worden weggenomen.

Daarnaast wordt het mogelijk gemaakt om de hulpverleners in een meer veilige omgeving hun werk te laten doen en is er tijd om specialistische eenheden ten behoeve van de incidentbestrijding aan te laten rijden.

Om dit te bereiken is het streven om het afdekken van een plas van 1500 m² binnen een uur na alarmering gerealiseerd te hebben. De hoeveelheid Schuim Vormend Middel (SVM) die een eenheid hiervoor ter beschikking moet hebben is 1 m³.

Alle regio's hebben aangegeven georganiseerd te hebben, dat zij een plas van 1500 m² binnen 60 minuten eenmalig kunnen afdekken met SVM.

Van de 25 regio's hebben 22 regio's dit zelf georganiseerd.

Van de 3 regio's die dit anders hebben georganiseerd maakt er één gebruik van de naburregio's en hebben er twee afspraken met een bedrijf in hun regio gemaakt.

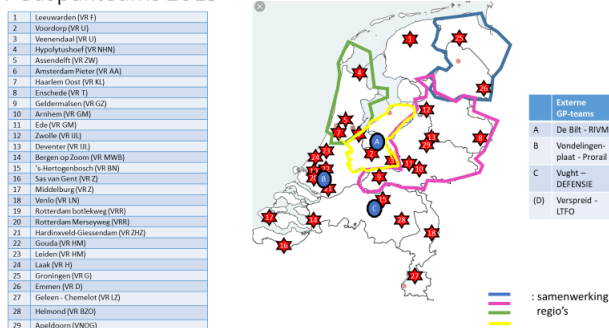
Vermeldenswaard is dat diverse regio's dit robuuster hebben georganiseerd omdat het risicoprofiel daar aanleiding toe geeft.

4. Beschikbaarheid gaspakkenteams

De werkzaamheden waarvoor een gaspak noodzakelijk is (bijvoorbeeld het sleutelen aan een spoorwageton), zijn dusdanig specialistisch dat deze werkzaamheden door (externe) specialisten/ specialistische teams gedaan moeten worden. Een regio kan hierin haar eigen keuze maken. Hierbij speelt het risicoprofiel een rol.

Onderstaand figuur geeft weer in hoeverre regio's het gaspakkenteam zelf hebben georganiseerd of dat gebruik maken van een andere regio of organisatie.

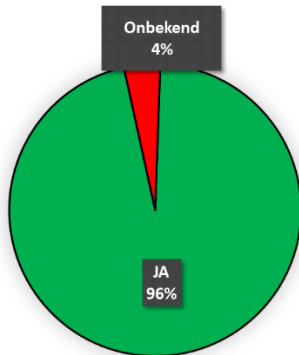
3. Gaspakteams 2019

Figuur 1: Bron – inventarisatie vakgroep Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen Brandweer Nederland

5. Deco wordt BOE -> ook geschikt voor vuile klussen

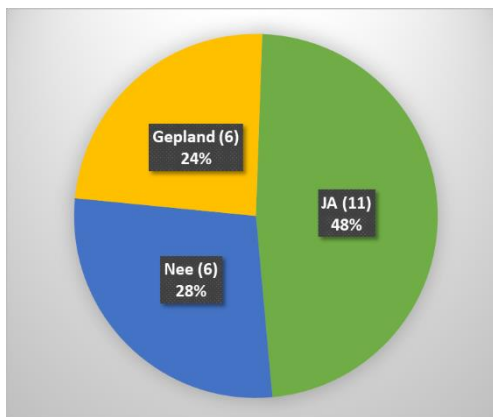
Een decontaminatiecontainer wordt een (inter)regionale basis ontsmettingsseenheid (BOE). Deze eenheid kan regionaal of interregionaal worden georganiseerd. Dit is afhankelijk van het regionaal risicoprofiel. Onderstaand figuur geeft weer in hoeverre veiligheidsregio's dit conform visie uitvoeren.

6. Meetploegen worden verkenningseenheden en MPL wordt CVE

Meetploegen worden verkenningseenheden en de meetplanleider wordt een coördinator verkenningseenheden.

Onderstaand figuur geeft weer in hoeverre veiligheidsregio's dit conform visie uitvoeren.

48% van de veiligheidsregio's heeft deze stap gerealiseerd.

7. Grootschalig Ontsmettingseenheid (GOE): interregionaal georganiseerd.

Landelijk georganiseerd specialisme (GOE): uitvoering grootschalige ontsmettingsseenheid

(voorheen NBC- of CBRN-ondersteuningspeloton).

Bij grote aantallen slachtoffers dienen de landelijke grootschalige ontsmettingsseenheden ingezet te worden. Zij kunnen ingezet worden om capaciteit te leveren voor de ontsmetting, ook kunnen ze ingezet worden om kennis en expertise te leveren.

De opkomsttijd van de GOE is maximaal 2 uur en heeft een capaciteit van 90 slachtoffers per uur. Intussen kunnen slachtoffers op een afgezonderde locatie worden ondergebracht.

De GOE heeft de volgende taken vervullen:

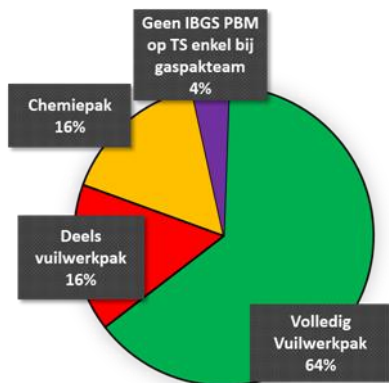
- Leveren van personeel en middelen voor het ontsmetten van grote aantallen (>10) (niet) mobiele slachtoffers.
- Leveren van personeel en middelen om grote aantallen hulpverleners schoon te maken in het kader van arbeidshygiëne bij onder andere grote branden of incidenten zoals de brand bij Chemiepack Moerdijk.
- Adviseren over ontsmetting van mensen, dieren, materieel en infrastructuur en kan fungeren als intermediair tussen regio en defensie ten behoeve van ontsmetting van infrastructuur en materieel

De implementatie van dit onderdeel is belegd in een project op landelijk niveau (GBO-SO IBGS) onder de naam 'Deelproject ontsmetting'.

8. Chemiepak wordt vuilwerkpak

In de Visie op IBGS is opgenomen dat een chemiepak wordt vervangen door een vuilwerkpak.

Uit een inventarisatie blijkt dat 16 veiligheidsregio's zijn overgegaan naar vuilwerkpak. 4 veiligheidsregio's kiezen bewust voor chemiepak type 3. Een van deze vier regio's schakelt in de toekomst eventueel over naar een vuilwerkpak. 4 Veiligheidsregio's hebben een combinatie van vuilwerkpakken en chemiepakken. Op enkele steunpunten worden chemiepakken gebruikt. 1 Veiligheidsregio heeft op de tankautospuit geen chemiepak en geen vuilwerkpak. Deze regio heeft hanteert het vuilwerkpak bij hun gaspakeenheid. In onderstaande figuur is dezelfde informatie in een taartdiagram weergegeven.

9. Opleiden/oefenen aangepast aan de visie

De implementatie van visie op IBGS wordt onder andere gerealiseerd door nieuwe brandweermensen in het domein van IBGS op te leiden en de huidige bezetting blijvend vakbekwaam te houden. Onderstaande informatie en inventarisatie geeft weer in hoeverre veiligheidsregio's dit conform visie uitvoeren.

Landelijk:

Visie IBGS door IFV opgepakt in 2017 door middel van:

- lesmateriaal (A6 regel, verkenningkaart, kwadrantenmodel IBGS)
- E-learning IBGS module
- Herziening opleiding AGS/CVE (Loopt nog) – nav kwalificatieprofiel AGS en CVE
- Herziening in lesmateriaal opleiding bevelvoerder, manschap, OVD.

Regionaal:

- 80% Instructeurs en oefenleiders bijgeschoold op IBGS
- 76% Les/leerstof aangepast
- 64% Oefeningen IBGS erop aangepast
- 84% Oefenmiddelen herzien
- 80% Personeel bijgeschoold

Colofon

Kemperbergerweg 783
6861 RW Arnhem

Postbus 7010
6801 HA Arnhem

T 026 3552455
I www.brandweernederland.nl
E info@brandweernederland.nl

Auteur: Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio

Datum: maart 2021